

Luisa Amenta, *Perifrasi aspettuali in greco e in latino*, FrancoAngeli, 2003

V roce 2003 vydalo italské nakladatelství *FrancoAngeli* knihu *Perifrasi aspettuali in greco e in latino*. Autorka Luisa Amenta se zabývá slovesnými perifrázemi s vidovými charakteristikami v obou jazycích v průběhu jejich vývoje. Ze srovnání románských jazyků vyplývá, že se tyto perifráze objevují ve všech románských jazycích a že mají analogickou strukturu. Proto je velmi důležité hledat jejich původ v širším kontextu. Autorka se zaměřuje především na srovnání situace v latině a řečtině a hledá odpověď na otázku, do jaké míry byl vývoj v latině ovlivněn řečtinou. Pro řečtinu používá texty z období tzv. koivnů, pozornost věnuje zvláště evangeliím a textům dochovaným na papýrech. Z předchozích období si vybrala Homéra a Hérodota. Pro posouzení stavu v latině a souvislostí s řečtinou jsou klíčové překlady řeckých textů. Analyzuje tedy opět evangelia a dílo zvané *Mulomedicina Chironis* jako zástupce překladů nesakrálních textů. Kromě toho využívá i původní latinské texty, např. *Itinerarium Egeriae*, dopisy biskupa Lucifera di Cagliari, historická díla napsaná Jordanem a Řehořem z Tours.

Celé dílo je rozděleno na dvě hlavní části. V první části (kapitoly 1–3) se zabývá teoretickými otázkami, které souvisí s danou problematikou. První okruh problémů zahrnuje gramatikalizaci a otázku pomocných sloves a jejich vzniku, která je s gramatikalizací těsně spojena. Druhý okruh je věnován participiu a jeho možným funkcím v řečtině i latině. V poslední kapitole úvodní části autorka píše o problematice času a vidu obecně, ale i v aplikaci na latinu a řečtinu. V celé první části jsou srozumitelným způsobem shrnuty dosavadní přístupy k daným otázkám a nejnovější výsledky výzkumu jsou názorně vysvětleny včetně příkladů z řeckých a latinských textů.

Ve druhé části autorka aplikuje výše vysvětlené principy na konkrétní řecké a latinské texty. Zaměřuje se především na perifráze se slovesy vyjadřujícími stav a pohyb. Sleduje míru gramatikalizace, časy, ve kterých se perifráze objevují, možnost vložení jiného materiálu mezi sloveso a participium atd. Zároveň provádí srovnání mezi oběma jazyky, ze kterého mj. vyplývá neexistence perifrází se slovesy pohybu v latině a jejich nízký stupeň gramatikalizace v řečtině. 6. kapitola je věnována vztahu mezi perifrázemi a syntetickými formami.

V závěru práce jsou krátce shrnuty výsledky, které ze zkoumání a porovnání obou jazyků vyplývají. Autorka vyslovuje názor o vlivu řeckých perifrastických konstrukcí na latinu, ovšem ne ve smyslu pouhého přejímání, ale jako podpoření tendencí, které byly v latině přítomny. V případě perifrází se slovesy stavu latina sloužila jako prostředník pro románské jazyky, ale zbrzdila proces gramatikalizace, který v řečtině dosáhl pokročilejší úrovně. V případě perifrází se slovesy pohybu je funkce latiny jako zprostředkovatele nejasná.

Myslím, že toto dílo je dobrou pomůckou pro ty, kteří se chtějí seznámit s danou problematikou. Věřím, že je zajímavé a užitečné nejen pro klasické filology, ale i pro romanisty a vůbec pro všechny lingvisty, kteří se zabývají kategoriemi času a vidu, gramatikalizací a perifrastickými konstrukcemi na obecnější úrovni.

Jana Mikulová

Tra strategie retoriche e generi letterari: Dieci studi di letteratura latina, a cura di Valeria Viparelli, Liguori Editore, Napoli 2003, stran 223.

V rámci rozsáhlého vědeckého záměru věnovaného studiu jazyka a literární komunikace v antickém Římě a koordinovaného G. Calbolim, vyšla v r. 2003 v neapolském nakladatelství Liguori Editore péčí profesorky římské literatury na univerzitě Federika II. v Neapoli publikace, kterou tvoří 10 studií. Jejich autory je pět profesorů, tři doktorandi, jedna postdoktorandka a jedna vědecká pracovnice zmíněné univerzity. Inspirátorem a duchovním otcem celého vědeckého záměru byl G. Polara, kterému je také kniha věnována.

Polovina příspěvků se týká spíše jazykovědné problematiky, a to zvláště lexika, druhá polovina se pak obírá literárněvědnými otázkami. Mezi příspěvky orientovanými jazykově, které jsou většinou zařazeny na začátek publikace, stojí na prvním místě stať věnovaná významu slova „levis“ v literárně kritické diskusi římských autorů. Antonella Borgová /str. 1–14/ sleduje u celé řady au-